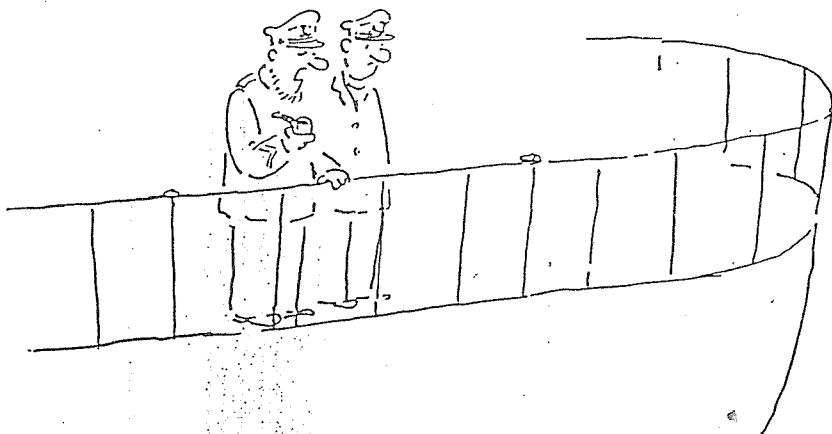

PREHLED

č.

12

PÁTEK 6.4. '90

JAICO PRVNÍ OPOUŠTĚJÍ POTA'PĚJÍCÁ SE LOĎ MYŠLENKY

PAVEL WONKA ◦

NÁMĚSTÍ ◦

ŠKOLSTVÍ ◦

TRPÍCÍ LESY ◦

VOLEBNÍ
PROGRAM

1. část

NA TITANICU SE TANČILO ...

Říká se, že chudí lidé navaří i z vody. My si však poslední dobou počínáme jako zbohatlíci, kteří už nevědí, co roupama dělat. Jako děti s novou hračkou si zahráváme s pluralitou nových stran a straneček. Máme již Stranu přátel piva (která se asi brzy rozštěpí na přátele plzeňského Prazdroje, kteří povedou bratrovražedný předvolební boj se stranou přátel Budvaru), stihli bychom snad ještě do voleb založit strany přátel rezné a borovičky. Pořádáme merendy kolem samostatného Slovenského štátu. OF si dopřává přepych různých cibulkovin. Ze dne na den se zabavujeme různými politickými hrátkami a jako kapitán Titanicu ignorujeme fakt, že pod hladinou našeho veřejného života tiše pluje obrovský ledovec. Je zatím nenápadný. Jeho varující špičku částečně odstřelili, částečně se rozdrobila sama. Tím nebezpečnější je hrozivá masa v hlubině. V pravý čas a na pravém místě dá o sobě vědět.

V dnešním víru společenského pohybu jsme si možná mnozí ani nevšimli, že u nás vznikla nová politická organizace: Komunistická strana Čech a Moravy. Není to nová strana. Je to nová organizace a na organizaci jsou komunisté skutečně odborníky. Již Stalin je naučil, že dobrá a pevná organizace je vše. Na ní stojí síla a moc strany. Různé ideologické plkačky vedle toho neznamenají téměř nic.

ÚVODNÍK.

Nová organizace ovšem vydala i své programové prohlášení. Je v něm všechno, o čem se soudruzi domnívají, že na to lidé budou slyšet a pozitivně reagovat. Na ideovou čistotu marx-leninského učení, kterou si vždy slibovali střežit "jako oko v hlavě", zcela zapoměli. Skoro to tak vypadá, jako by zařazení programu všech ostatních stran do programového prohlášení KSČM mělo naznačit, že by vlastně stačila zase strana jedna, když chce vlastně totéž, co strany ostatní. Lze dokonce věřit, že KSČM nechce zatím znovu bojovat o monopol politické moci. Zatím totiž není tak daleko o co stát. Komunistové vědí, že před jakoukoliv vládou bude nutně v dohledné době postavena nesmírná zodpovědnost a hory nesnázi, nakupených v minulosti. Chápu, že ani ministerská křesla nejsou pro jejich stranu v současné době přitažlivá, neboť většina z nich je spojena s velkým rizikem rychlé ztráty popularity. Co tedy vlastně chtějí? Především si uchovat nejvýhodnější postavení na startovní čáře pro dobu, až bude zase o co bojovat. O místo na startovní čáře se bude bojovat ve volbách. Do té doby se bude vedení KSČ jen snažit, aby se ledovec miliónového členstva nerozpustil ve vlahých vlnkách rodící se demokracie. Zdravé jádro věrných a oddaných stalinistů nebo reformátorů z DFK, dogmatik nebo novátor, konservativce nebo progresivista, vsjo rovno, jen když se podstatný počet členstva či voličů udrží pohromadě. Těch pět nebo deset hlasů pro formu vyloučených reprezentantů starého režimu se lehce oželí. Počet těch, kdož chtějí přečkat pod ochrannými křídly KSČM do doby, kdy boj o moc bude mít pro ně zase smysl, je k 31. 3. 1990 podle pana Adamce 700 000. Zakládajícím sjezdem KSČM bylo každému z nich uloženo, aby k urně dovedl aspoň jednoho voliče z rodiny nebo z řad známých. To máme 1 400 000. Co vy na to, milí přátelé piva?

Na skutečnost, že členové KSČ se v poslední době dovolávají ve všech případech demokracie, jsem si již zvykl. Napadla mě jedna myšlenka, kterou si dovolím předložit čtenářům k posouzení. Navrhuji udělit medaile každému neschopnému vedoucímu, který si to přizná a sám požádá o uvolnění z funkce. To, prosím, myslím naprosto vážně a není v tom ani špetka ironie, protože tyto medaile budou mít pro nás všechny cenu zlata. Pro člověka, který ji obdrží, cenu nejvyššího lidského uznání.

-OLI-

— NAŠE POMOC ČTENÁŘŮM RUDÉHO PRÁVA —

V Rozhovoru nazvaném Nový vítr do naší práce (RP 20. března 1990, str. 5) odpovídá jednatelekka 10. ÚO KSČ v Jablonci nad Nisou Danuše Kadlecová na otázku redaktora Josefa Smolky: "Řekněte, o čem jste například jednali na vaší minulé schůzi?"

Kadlecová: "Ze záležitostí, které se týkají všech komunistů - o našem Rudém právu. V Jablonci je ho na stáncích nedostatek, když si člověk nepřivstane, v osm hodin ho již nesežene ani v centru města. To platí ve všední dny, ale i v sobotu. A teď jsme se dočetli, že se snižuje příděl papíru... Kdo nemá předplatné, tak už Rudé právo asi nesežene vůbec."

Chtěla bych ujistit paní Kadlecovou, že si dělám zcela zbytečné starosti. Posloužím vlastní zkušeností a uvedu řešení, které bylo možno uplatnit prostřednictvím PNS už před třemi měsíci.

V 1. polovině prosince minulého roku jsem úřední cestou RP odhlásila. Patřím však k těm "šťastným", kterým ho doručovatelka přináší bez ohledu na dvě moje urgencye ještě teď, koncem března. Na poště mi sdělili, že musím odebírat RP až do 1.4., poněvadž mám zaplacené předplatné na celé první čtvrtletí. Na moji námitku, že

odhlášení Tvorby i s vrácením přeplacené částky mi tatáž instituce provedla loni během měsíce, jsem dostala vysvětlení, že na PNS v Přerově mají této práce v současné době skutečně hodně. Nepochybují o tom, že má PNS všude hodně práce s odhlašováním RP. Jsem přesvědčena, že na druhé čtvrtletí náklad těchto novin určitě výrazně poklesne. Vždyť to jsou noviny, které jsme my, učitelé, dlouhá léta museli povinně odebírat, seznamy odběratelů byly kontrolovány a absence odběru této tiskoviny byla nččím jako varovným kazem na ideové zralosti pedagogického pracovníka. Tak jsme Rudé právo poslušně odebírali. (Ve školách normalizace prováděná stranickými a odborovými organizacemi vykazovala vždy mimořádné úspěchy).

Když už se tedy Poštovní novinové služby nepodařilo zajistit RP do stánek z odhlásek převedených z jiných okresů, vydržte, soudruzi, v Jablonci i jinde. Od 2. dubna svůj deník jistě lehce seženete, i v nadnormativním množství.

Marie Hudcová

Členové KSČ a především jejich představitelé se v současné době dovolávají toho, že za smrt "nepohodlných" občanů našeho státu nemohou (například V. Mohorita). Argumentují tím, že většina dnešních členů vstoupila do KSČ na začátku 70. let. Tím pádem za křivdy 50. let nejsou odpovědni. Jenže likvidace "nepohodlných" občanů probíhala i v letech 1970 - 80.

ZA PAVLEM WONKOU

Loučíme se s mladým mužem, který podřídil svůj život jedinému cíli: boji za to, co nezýval právní kulturou. Jeho smrt ve vězení otřásajícím způsobem stvrzuje oprávněnost jeho boje. Všemi svými okolnostmi vrhá totiž prudké světlo na právní nekulturnost, tedy tu nekulturnost, na kterou tak houževnatě a po mnoho let tento muž poukazoval.

Vím, že to pnamálo může utišit hoře jeho rodiny a jeho blízkých. Toto hoře snad může zmírnit pouze fakt, že svou smrtí neúmyslně, ale výmluvně potvrdil Pavel Wonka to, co dal za života nejednou najevo: že svou věc považuje za tak důležitou, že se nezastaví před žádnou obětí. Teď dal tedy oběť nejvyšší. V tom, co si sám pro sebe nazývám "dějinami bytí", zůstane už natrvalo přítomen jako osobnost úctyhodně celistvá a pravá tak říkajíc až za hrob. My, kterým ještě nějaký pozemský čas zbývá, nemusíme mít tudíž starost o mír jeho duše.

Máme však jinou starost: starost o jeho odkaz. Tímto odkazem je připomínka, že bez osobního nasazení každého z nás není možná obecná náprava poměrů.

Svůj díl odpovědnosti za Pavlovu smrt nenesou jen lhostejní a otupělí soudci a prokurátoři a demo-

V měsíci dubnu tomu budou dva roky od smrti vězně svědomí Pavla Wonky. V roce 1988 byl Pavel Wonka umlácen ve vězení.

K tomuto výročí uveřejňujeme esej Václava Havla z května 1988.

ralizování vězeňští činitelé. Nese ho celá společnost, která dopustila onen úpadek právní kultury, a tím i úcty k lidskému jedinci. Nese ho tedy i každý z nás. A na každém z nás je, aby způsobem přiměřeným jeho možností a schopnostem zesílil - tváří v tvář této oběti - svou snahu zasazovat se za vítězství pravdy a práva.

Pavlu Wonkovi mohou věřící z nás pomoci snad už jen modlitbou. Všichni ale můžeme velmi prakticky, svou každodenní prací a svými každodenními postoji, pomoci svým bližním i sobě samým. Stačí, když se budeme aspoň ve stonásobně menší míře držet imperativu, kterého se držel on a který nám tu zanechal jako nejvlastnější vnitřní poselství své smrti.

Pavle, loučíme se s Tebou jménem Charty 77, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných i jménem všech, kteří o Tvé práci věděli a s obdivem ji sledovali!

(květen 1988)

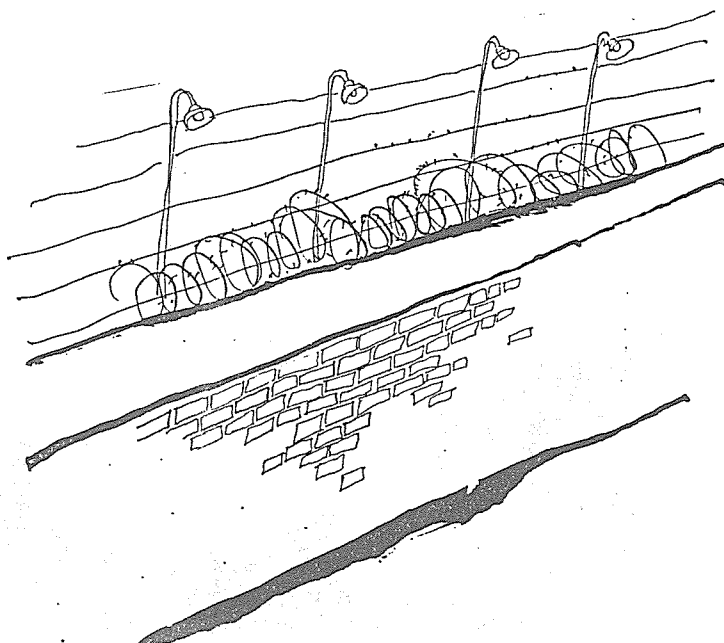
(Václav Havel: Do různých stran; Knihovna Lidových novin, Praha 1990)

NEPŘEHLÉDNĚTE

Vzhledem k důležitosti opakujeme výzvu z předminulého čísla, která se týká výstražné generální stávky na podporu požadavku zestátnění majetku KSČ.

Připojujeme se k návrhu, aby byl KSČ ponechán majetek na průměrné úrovni ostatních politických stran, a k žádosti, aby FS nejpozději do 10. dubna 1990 projednalo a schválilo zákonné opatření pro zestátnění majetku KSČ.

Pokud k zestátnění majetku KSČ nedojde do 10. dubna 1990, vyzýváme všechny občany, aby svou podporu uvedenému požadavku vyjádřili DNE 11. 4. 1990 VÝSTRAŽNOU GENERÁLNÍ STÁVKOU, která bude trvat od 11.50 hodin do 12.00 hodin.

VÝROČÍ A VZPOMÍNKY

První květnové dni nám v každém roce připomínaly dramatické události konce druhé světové války. Připomínají je tím spíše letos, kdy uplyne od roku 1945 právě 45 let. Letos však máme možnost připomenout si konec války trochu jinak než v uplynulých letech. Nebude to už jedno z "výročí", jejichž oslavy byly plánovitě připravovány tak, aby podpořily vládnoucí politickou linii.

Bude možno v těchto jarních dnech zavzpomínat na osud hranických občanů, kteří spolu s lidmi z Rožnova, Vsetína, Val. Meziříčí, Bystřice pod Hostýncem a Lipníka zahynuli v plynových komorách v Mauthausenu 7. dubna 1945 - měsíc před koncem války. Bylo to 220 lidí, mezi nimi 40 žen. Z Hranic tam byl učitel Pukl, důstojník Renert a bývalý starosta města Čajka. Podle repatriačních misí a pracovníků Československého červeného kříže, kteří po válce pátrali po nezvěstných, byl transport vězňů sestaven v Drně v Kaunicových kolejích a byl provázen brněnskými Němci, kteří byli s rodinami prakticky na útěku. Transport o čtyřech vagonech dojel do Jihlavy. Tam stál vojenský vlak a na ten ty čtyři vagony napojili. Projeli Lincem, ač vojska stála už blízko, z jedné strany Rusové, z druhé Američané. Mezi nádražím a táborem v Mauthausenu transport, který šel pěšky, prožil nálet hloubkových letců. Nic se jim nestalo! Lágrkomandant je nechtěl přijmout, neboť měl nachystáno k likvidaci na čtyři tisíce ubohých a vyhublých vězňů, aby je svět nespáčil. Ale "brněnští" se chtěli transportu zbavit - tak nakonec je vnutili. Poslední svědek, který vězně z transportu viděl, byl dr. Josef Podlaha, který jako dlouholetý vězeň tábora pracoval jako lékař.

V souvislosti se vzpomínkou na tento transport bych chtěla připomenout prázdné okénko v čelní zdi radnice. Tam byly dne 2.7.1937 vkládány hlíny z bojišť první světové války. Okénko bylo ozdobeno československou vlajkou, bílo-černou stuhou a uprostřed byla trnová koruna. Za německé okupace byla hlína vyhozena a okénko dodnes zeje prázdnotou.

Nemělo by být znovu využito k tomu, aby připomínalo místa, kde naši lidé bojovali a trpěli za 1. a 2. světové války za naši svobodu?

Jiřina Čajková

MASARYKOVO NÁMĚSTÍ V HRANICÍCH

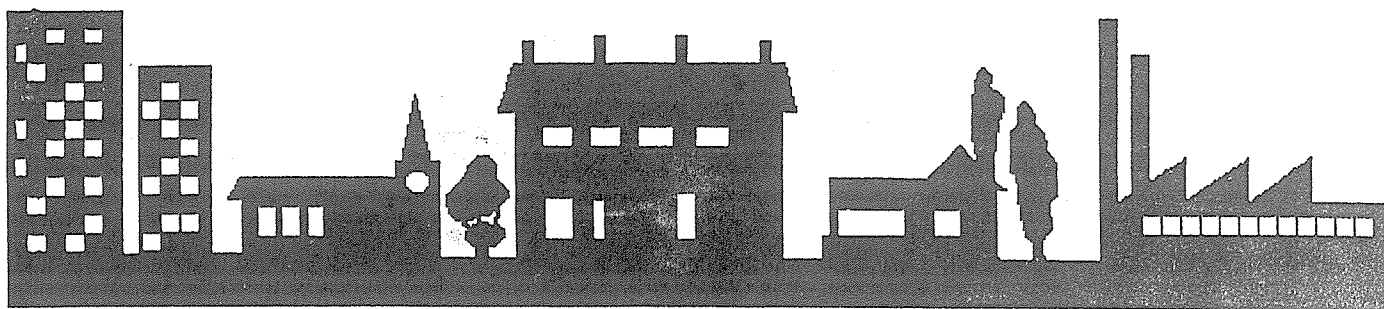
Čtenáři Přehledu byli v jednom z minulých čísel informováni o konkrétních členech komise pro přejmenování ulic, náměstí a veřejného prostranství, která je složena ze zástupců rady MěstNV, odboru vnitřních záležitostí MěstNV, OF, kronikáře města a odborné historičky. V zájmu této komise je, aby nadocházelo k ukvapeným závěrům. Snaží se a bude snažit o to, aby případné nové místopisné názvy splňovaly historické, etické i místopisné náležitosti.

Komise se sjednotila jednohlasně na stanovisku, aby náměstí bylo pojmenováno po prezidentu Osvooboditeli Tomáši Garrigovi Masarykovi. Podotýkám, že se jednalo o návrh, který byl předložen poslancům MěstNV k hlasování, čili jednalo se o akt ryze demokratický. Poslanci MěstNV tento návrh výraznou většinou odhlasovali. Dle přípisu MV a ŽP mají být tímto názvem pojmenována náměstí, ulice a veřejná prostranství, která jsou reprezentativní. Komise po zvážení vyslovila závěr, že tímto místem v současné době je v Hranicích pouze jedno náměstí. Naše město tak tímto aktem vzpomnělo 140. výročí narození pana presidenta.

Profesor Masaryk Hranice navštívil v roce 1904, kdy zde ve 14-denním kurzu přednášel filozofii v místní osvětové besedě. Dále město navštívil v roce 1924, kdy byl slavnostně přivítán představiteli města a celým městem na tehdejší Žerotínově náměstí před radnicí a poté vykonal inspekci vojenské akademie. K Hranicím měl vřelý vztah.

Masarykovo náměstí se původně mělo jmenovat dnešní Školní. Toto přejmenování mělo být učiněno v souvislosti s instalováním sochy. To se bohužel asi v brzké době neuskutečnilo. Na lokalitě tohoto náměstí existovala dle historických dokumentů první hranická škola. Jednalo se o farní tříviální školu. V 19. století zde byla postavena obecná škola, dnešní škola U fary. V této budově bude prozatímně opět ŠKOLA, i když hudobní. Tak tedy ŠKOLNÍ NÁMĚSTÍ.

NOBE

OF NA HRANICKÝCH ŠKOLÁCH

V minulém článku jsme hranické veřejnosti nastínili některé změny ve školství a konstatovali, že učitelé nebyli právě onou hybnou silou, jež se snaží popohnat věci veřejné, ba právě naopak.

Jak tedy reagovali učitelé na vlnu zakládání OF? Stručně bychom mohli odpovědět: reagovali, ale velmi uvážlivě. V listopadu nebyla OF pro jistotu ustavena nikde, protože několik "pivařů" (jak byli častováni ti první svými nadřízenými) se zapojilo do organizování OF a mítinků na náměstí. Zlom přišel až po 27.11.89, tedy po generální stávce, do které byli mnozí výchovní pracovníci ze středních škol "vyhnáni" svými nezletilými studenty, nad nimiž drželi pedagogický dozor. Na některých hranických školách ve snaze ochránit nic nechápající mládež před možným "úrazem" odpovědní pedagogové stávkovali ve třídě, v tělocvičně nebo před budovou. Ale pro jistotu byli vysláni dobrovolní "delegáti" na náměstí, aby popřípadě potvrdili účast, pokud by byla později vyžadována a vyhodnocována, jako např. při májových manifestacích. (Čert nikdy neví, natož pedagog.)

Nejrozhodněji se většinou zachovala vedení škol, pokud byla ovšem přítomna, což mělo za následek, že se pak na školách vzedmuly mohutné vlny odporu proti služebníkům totality a jejich chamelonským nohsedům. Ale proti těm druhým raději ne, protože těch bylo vícero a při následujícím hlasování o všech možných důvěrách a nedůvěrách (spíše o nedůvěrách, neboť věřili si všichni), by se mohli navzájem přehlasovat.

Jaké byly tedy první úkoly OF, kde byli převážně učitelé nepamatující "hony na čarodějnice", které prováděli "nejlepší" z pedagogů, kterým pak po "zásluze" byla svěřena úloha vést naši mládež nelehkým údobím překonávání všech kontrarevolučních nástrah a oportunistických léčeb?

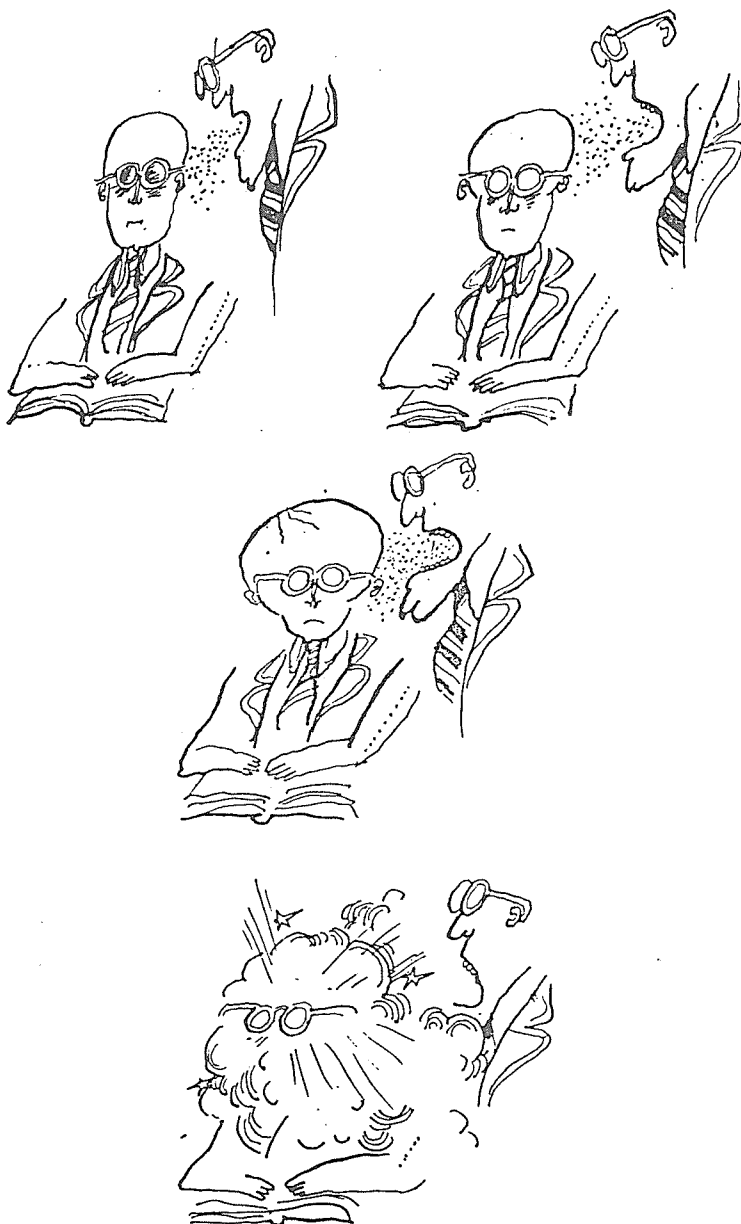
Prvním úkolem bylo tedy vyslovením nedůvěry mnohým nejlepším pedagogům přesvědčit mnohé ředitele, že jejich zásluhy byly sice obrovské, ale dnes jsou již relativně passé.

Skutečnost, že se ještě někteří pokoušeli o hloubkovou inspekci svých podřízených a ne o hloubkovou inspekci svých morálních kvalit, byla důkazem, že nestudovali pečlivě ani onu marxistickou dialektiku, kterou mýtili názorový plevel v hlavách svých podřízených na hodinách ideově výchovného vzdělávání.

Dalším úkolem bylo vysvětlit všem členům "zásadní" strany, že budou moci své funkce vykonávat i bez akreditace mateřskou stranou, neboť jim budou stačit pouze znalosti a morální profil, čemuž mnozí ještě dnes nevěří, tak jako nevěří tomu, že je OF nevytlačí z jejich míst a že OF je zdravá občanská aktivita, která se předpokládá právě u učitelů.

A co má OF za úkol dnes, kdy vlastně na mnohých školách už není, nebo tam vůbec nebylo založeno? Zdá se, že už nic. Vždyť horliví normalizátoři jsou pryč a všechny ostatní problémy snad vyřeší nově vznikající odbory... Nebo ne?

- 80 -

PŘIJMOUT ODPOVĚDNOST ZA VLASTNÍ BUDOUCNOST

I. Výchozí stav a jeho příčiny

Náš společný dům, Československo, byl před čtyřiceti dvěma lety v poměrně dobrém stavu. Již před druhou světovou válkou jsme patřili k vyspělým evropským zemím. Protože jsme byli válkou zasaženi relativně méně než většina našich sousedů, tato pozice se krátce po válce spíše upevnila. Převzali jsme nejen rozvinutou ekonomiku, ale mohli jsme navázat i na hluboké kulturní a politické tradice. Mezi dvěma válkami bylo Československo jedinou demokratickou zemí ve střední Evropě. Stát, řízený morálně i intelektuálně vyspělými osobnostmi, poskytoval azyl řadě uprchlíků z tehdejších totalitních režimů. Nevyhnul se nedostatkům a krizím své doby, ale nepodlehli pokušení řešit je násilnickým, diktátorským způsobem a jeho občané si zachovali svobodu až do doby, kdy jejich země byla okupována cizí mocí.

Po válce jsme se dostali do zájmové sféry jedné z vítězných mocností. Politická strana, která reprezentovala její zájmy skryté za utopické ideály, usilovala o to, abychom se svým vnitřním uspořádáním této mocnosti co nejvíce podobali. Byli jsme přinuceni nezúčastnit se rozsáhlého programu pomoci Evropě a vydat se do rukou zemi, jejíž vedoucí představitel byl - vedle Hitlera - nejvýznamnějším masovým vrahem dvacátého století. Komunistická strana po třech letech převzala absolutní moc a nehodlala se o ni dělit s jakoukoli z dalších domácích politických sil. Z toho vyplývá, že nese i plnou odpovědnost za to, co se dalších čtyřicet let v zemi dělo. Náš dům dostal nového majitele, který vyvlastnil majitele předchozí a nájemníkům slíbil ráj na zemi.

Tento ráj začal likvidací velké části právě těch nejschopnějších obyvatel domu. Nejméně aktivní byli popraveni nebo strávili dlouhá léta v koncentračních táborech a věznicích, statisíce kvalifikovaných lidí odešlo do vyhnanství. Moc měla jediný ideál, ideál uniformy. Místo přemýšlejících umělců a vědců nastoupili obhájci učení, předstírajícího, že umí vysvětlit vše, aby nakonec prokázalo, že nerozumí téměř ničemu. Dělník, kterému se oficiálně pochlebovalo, byl ve skutečnosti degradován na pouhý výrobní nástroj, jímž se bezohledně manipulovalo. Násilnou kolektivizací byl likvidován rolník s hluboce zakořeněným vztahem k půdě. Místo sebevědomého, iniciativního podnikatele se objevil neschopný úředník, vyplňující kolonky plánovacích formulářů. Občanská společnost byla rozmetána, protože vzbuzovala podezření svou relativní samostatností, vzdor své tisícileté kulturní tradici byl potlačen náboženský život. Systém nekontrolované moci bez zpětných vazeb vedl k celkové degeneraci politické kultury, k zániku politických osobností vzbuzujících úctu.

Dům měl hluboké základy a pevné zdi. Dvacet let trvalo, než byla nesmyslným hospodařením spotřebována podstata, vytvořená prací předchozích generací. Milióny lidí poctivě pracovaly, jejich práce však byla často vkládána do absurdních projektů, rušících naše národní hospodářství. Současně jsme ztraceli přehled, co se děje v okolním světě. Byla zakazována kybernetika, genetika a další směry, umožňující zvýšit účinnost naší společné práce, protože

tato práce by se již vymkla z kontroly všemocné strany, neschopné ji pochopit. Zmizely veřejné projevy svobodného myšlení. Stávali jsme se primitivní uzavřenou společností. Dům se změnil na vězení s hluboce pokleslou morálkou nejen vězňů, ale nakonec i vězňů.

První vzpoura vězňů proběhla v roce 1968. Tehdy Ota Šik ve svém televizním seriálu přirovnal československou ekonomiku ke snědenému krámu. Vzpoura však skončila neúspěšně. Stalinovi dědici obhájili svou zájmovou sféru a komunistická strana se stala přímým vykonavatelem okupačního režimu. Oslabený národ musel vytrpět další vlnu emigrace a perzekucí. Od Louise Aragona se nám dostalo dalšího přirovnání, kdy Československo bylo označeno za Biafru ducha.

Komunistický režim v této době učinil jeden ze svých nejvýznamnějších objevů. Zjistil, že po vyčerpání zdrojů minulosti lze žít na účet budoucnosti. A tak v dalších dvaceti letech kleslo Československo v celosvětovém srovnání podílu výdajů na vzdělání na národním důchodu z dvacátého druhého na sedmdesáté druhé místo, neboť výdaje na vzdělání jsou typické investice do budoucnosti. Každý rok na průměrný čtvereční kilometr našeho území dopadá 25 tun škodlivých spadů. I proto patříme mezi země s nejvyšší úmrtností v Evropě včetně úmrtnosti na rakovinu. Země Komenského pečlivě bděla nad tím, aby u nás nebylo příliš mnoho vysokoškolsky vzdělaných lidí, protože je zastaralá ekonomická struktura stejně nepotřebovala a protože vysokoškolští studenti byli podezřelým revolučním prvkem. A tak jsme se v tomto srovnání dostali na čtyřicáté deváté místo na světě. V ekonomické úrovni na obyvatele jsme se podle některých odhadů za posledních čtyřicet let propadli z desátého na čtyřicáté místo. I na dříve zaostávající Rakousko se dnes díváme jen s tichou a ponižující závistí. Nejsme už tím krásným koutem přírody a stavitelského umění. Přes třicet procent našeho území včetně hlavního města patří do ekologicky devastované zóny. Jediné, čím minulý režim doplnil předchozí stavitelské umění, jsou uniformní paneláková sídliště. A v nově zaostalé zemi tiše narůstá vnitřní zadlužení, náš dluh vůči budoucnosti, na tři miliardy korun.

Současný stav našeho domu je tedy neradostný. Už to není pád jednotlivých tašek ze střechy, který byl ve své době vládci ignorován, už to není jen oprýskaná omítka, už je to hroučící se obvodové zdivo. Je to však stále a právě teď náš dům, od něhož si jednotlivé generace předávají klíče. V tomto smyslu je volební program Občanského fóra především programem záchrany domu.

II. Cíle

Naším základním cílem je návrat do Evropy. Pod tímto cílem rozumíme opětovné zařazení Československa mezi vyspělé evropské země, mezi něž jsme kdysi patřili. Příslušnost k Evropě není jen příslušností ke státům s vysokou výkonností a životní úrovní, ale i příslušností ke společenství, sdílejícímu tytéž kulturní a politické hodnoty. K základním evropským kulturním hodnotám patří různost, nikoli uniformita, základní politickou hodnotou je demokracie, nikoli totalitní systém. Od tohoto evropského společenství jsme byli v minulých čtyřiceti letech násilně odlučováni a bylo nám předstíráno, že patříme k jinému světu. Naš dům však vždy stál na evropské půdě a jeho smutná izolace se stává minulostí.

Druhá část volebního programu OF bude otištěna v dalším čísle.

CO JSEM SE (NE)DOZVĚDĚL O JADERNÉ ELEKTRÁRNĚ
BLAHUTOVICE A VODNÍ CESTĚ DUNAJ - OSTRAVA

Z iniciativy JZD Jeseník nad Odrou byl dne 21. 3. 1990 svolán seminář pod názvem "Nové zemědělské projekty severní Moravy". Pod tímto, dalo by se říct, "krycím" názvem, se konalo informativní setkání představitelů dvou zamýšlených mamutích projektů - JE Blahutovice a kanálu Dunaj-Ostrava se zástupci obcí a organizací, ležících v regionu těchto uvažovaných staveb.

K rozvoji jaderné energetiky a konkrétně k JE Blahutovice vystoupil Ing. Bekany z ČEZ Praha. O projektu kanálu Dunaj-Ostrava hovořil za akciovou společnost Ekotrans Moravia Ing. Forman. Argumentačně velmi dobře podložený a erudovaný oponentní referát k oběma zmíněným dílům přednesl Ing. Otáhal z Okresního vlastivědného muzea Nový Jičín.

Ing. Bekany uvedl svůj příspěvek vysvětlícím, proč je nutný přechod v naší energetice na jaderný program. Faktograficky dobře podložená zpráva však v závěru vyzněla velkým otazníkem. Dostane se vůbec zpracovávaná koncepce jaderného programu v dohledné době několika měsíců do vlády, která by jej buď měla schválit, nebo se rozhodnout pro jiný energetický zdroj? Možnosti zůstat u ekologické žiraviny spalování hnědého uhlí nebo značně hypotetická alternativa spalování dováženého zemního plynu zřejmě nebudou řešením.

Osobně vidím variantu jaderné energetiky pro naši zemi jako nejvýhodnější, a to jak po stránce ekonomické, tak ekologické (radioaktivní odpad, změna mikroklimatu, problematická spolehlivost technologie a konkrétně u lokality Blahutovic tektonická nestabilita podloží a vodním dílem Teplice faktické zničení lázní Teplic nad Bečvou). Nejčastější oponentní argumenty jsou v současné době řešitelné. I z dřívějších jednání s Ing. Bekanym a Ing. Novákem z ČEZ Praha jako investorem JE Blahutovice jsem informován o navazovaných stycích s konsorciem NUCLEAR INTERNATIONAL /SRN - Francie/ a firmou Westinghouse z USA ve věci nákupu nejprogresivnějších jaderných technologií. Tyto technologie jsou nejen až o dva řády spolehlivější než původně plánovaná sovětská JE typu VVR 2, ale i plošně zabírají o polovinu méně místa a k obsluze potřebují o polovinu méně lidí - čímž se samozřejmě také

redukuje rizikový lidský faktor při obsluze JE. Našla se dokonce i náhradní lokalita vodního zdroje pro chlazení elektrárny za problematické vodní dílo Teplice. Konkrétní odpovědi na otázky JE na Moravě se však účastníci semináře nedočkali. Občanům a především jejich zástupcům na národních výborech v takto postiženém regionu nezbyvá, než sledovat vývoj situace v této oblasti na úrovni vlády a snažit se všemi způsoby optimalizovat dopad tohoto, zřejmě nutného, zla na obyvatelstvo.

Referát Ing. Formana z akciové společnosti Ekotrans Moravia byl ukázkou dobře zpracované a jednostranně cílené propagační práce, kde se vědomě srovnávalo nesouměřitelné. Technikolové záběry vodních cest Meklenburské jezerní oblasti nebo vodních cest západní Evropy sice zapůsobí na city diváka, ale nějak mi zde chyběla méně malebná scenerie zamýšleného kanálu Dunaj-Ostrava, kde by vzhledem k malým průtokovým poměrům v 52 m širokém korytu stála zahánějící voda. Nejsem odborník na dopravu ani ekonom. Přesto mě ale o pozitivním i výsledném ekonomickém efektu tohoto díla Ing. Forman nepřesvědčil. Zájemce o objektivní a skutečně odbornou ekonomickou studii této vodní cesty odkazují na článek Ing. Oldřicha Vitha, DrSc. : "Efektivnost je sporná" z Hospodářských novin ze 14. července 1989.

Vodní cesta Dunaj-Ostrava bývá někdy v propagačních materiálech akciové společnosti Ekotrans Moravia označována jako Ekologická dopravní páteř Moravy. Jako biolog si troufám říct, že by znamenala takové narušení ekosystémů v dané oblasti, že by naopak byla přetnuta ekologická páteř Moravské brány. Zájemce o odborný rozbor této problematiky odkazují na zprávu ekologické sekce Čs. biologické společnosti při ČSAV z 5. 10. 1989. Domnívám se proto, že je třeba zastavit nepromyšleně a rychle se rozjíždějící se mašinerii díla, o kterém byla veřejnost doposud jen neúplně a jednostranně informována, a které by mohlo vyrýt skutečně nevyléčitelnou jizvu do tváře Moravy.

Vladimír Hudec
tajomník MěstNV

Redakce Přehledu se omlouvá svým čtenářům za nepřesnou formulaci obsahu na 1. straně minulého čísla. Článek Blahutovice uveřejňujeme až dnes.

A současně si dovoluujeme upozornit, že uzávěrka Přehledu bude vždy v úterý.

TRPÍCÍ LESY

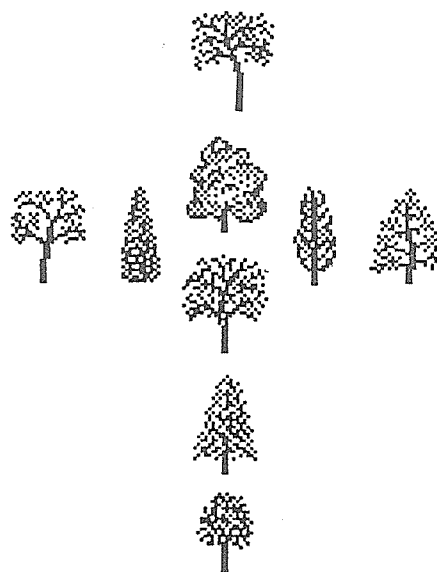
Lesy jsou odedávna obrovským, neměřitelným bohatstvím naší země. Již dávno lidé pochopili, že nezajišťují pouze potřebné množství dřeva, ale zabezpečují i nezbytně nutnou čistou vodu pro život, odstraňují ze vzduchu nejrůznější nečistoty, jsou místem vhodným pro odpočinek i navrácení zdraví, že produkují obrovské množství kyslíku, chrání sousední zemědělské plochy i lidská obydlí před nepříznivými klimatickými vlivy - dále a dále bychom mohli vypočítávat klady, které lesy přinášejí.

Ale ještě na jedno poslání nesmíme zapomenout. Les odedávna odnaučoval člověka sobectví, protože každý lesní hospodář věděl, že za svoji práci nebude odměněn, ale výsledky jeho práce budou využívat až vnuci a pravnuci. Každý tedy tvořil pro budoucí generace a přál si, aby na obdělávané půdě hospodářili jeho potomci nebo alespoň lidé blízcí.

Ones však nacházíme naše lesní bohatství v rozvalinách. Postačí navštívit Krušné hory, Jizerské hory, Krkonoše, Orlické hory, Beskydy, projít se po hřebenech a shora shlédnout obrovské dílo zkázy. Naše lesy, a vlastně celá naše příroda, měla v posledních desetiletích špatné hospodáře. Hospodáře sobecké, nezodpovědné a zejména nepředstavitelně kořistnické. V celé naší historii nenajdeme obdobné pány ani mezi domácními, ani mezi cizáky.

V současné době prožívá naše lesní hospodářství těžké období. Lesy na velké výměře odumřely a na další velké výměře odumírají. Jejich největším nepřitelem jsou imise a vysoké těžby dřevní hmoty. Vždyť na plochách poškozených přirůstá ročně o 3 milióny m³ dřeva méně, než by přirůstalo v lesích zdravých. A co je nejhorší, chřadnoucí lesy jsou ve stále větším měřítku postihovány různými dalšími kalamitami. O pravdivosti tohoto tvrzení se v současné době můžeme přesvědčit kdekoliv, i v blízkosti Hranic. O všem, co se dělo na úkor přírody a lesa v minulosti, byli představitelé našeho státu informováni. I když se snažili tento problém často "řešit" zákazem publikování článků o devastaci přírody, přesto při různých příležitostech přece jen kritická slova byla přednesena nebo napsána. Bojovali ochránci přírody, biologové, lesníci i prostí občané. Ba dokonce čas od času i v usneseních vlády a vládnoucí strany najdeme pesáže o nutnosti chránit naši přírodu a životní prostředí člověka. Tyto proklamace však byly naprosto formální a žádnou ochranu ani zlepšení v péči o naši přírodu nepřinesly. Při návštěvě našich sousedů již nedaleko za hranicemi zjišťujeme, že o lesy a přírodu je možné opravdu neformálně pečovat.

Většina evropských států se dohodla, že do roku 1992 sníží produkci emisí oxidů síry o 30 %.

Dnešní výsledky ze Švédska, SRN, Rakouska a celé řady dalších států ukazují, že závazky budou značně překročeny, ale u nás ani při nejlepší vůli nová vláda splněny být nemohou, neboť i tento závazek byl předchozí vládou od samého počátku přijímán pouze formálně.

Začíná jaro, příroda se probouzí k novému životu. V lesích však najdeme spousty suchých, zlomných a vyvrácených stromů. Asi tolik, kolik jsme jich měli v letošním roce skácet, ovšem na jiných místech, účelně, s určitou perspektivou. Máme nemocné lesy, nemocnou celou přírodu. A kde je nezdravé prostředí pro lesy, tam je i nezdravé prostředí pro člověka. Budou-li odumírat lesy, bude se stále snižovat průměrný věk lidí, stále více a více lidí bude trpět různými nevyhlášenými chorobami. Náprava není jednoduchá a musí začít okamžitě. Při dnešní struktuře průmyslu, zemědělství a energetické zátěže musíme počítat s desetiletími, než u nás obnovíme zdravé přírodní prostředí. Bylo by proto nereálné stát se přílišným optimistou. Lesní hospodářství - celé naše národní hospodářství - bude dlouho i po roce 2000 řešit imisní problematiku. Naši odborníci předpokládají, že lesy budou současné imisní zatížení a poškození vyrovnávat 40-50 let.

V minulých letech byla vyhlášována akce "Dubem - měsíc lesů". Víme, že nemohla přinést výrazné úspěchy, protože mládež i ostatní občané - vlastně nadšenci - kteří se této akce účastnili, nemohli ovlivnit hlavní příčiny kritického stavu přírody. Přesto každá, i malá pomoc našim lesům a přírodě byla vítaná a účelná. Je proto i dnes třeba pomoci široké veřejnosti, dobrovolníků bez rozdílu věku a profese, kteří chtějí přispět ke zlepšení stavu našich lesů a k jejich zachování i pro budoucí pokolení.

ZEMĚDĚLSKÁ PRODUKCE KONTRA ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

O našem zemědělství se už delší dobu hovoří jako o přetopené lokomotivě jedoucí na doraz. Maximální výkony však krutě poznamenávají nejen stroj, ale i okolní prostředí.

Už nyní platíme daň za neuvážené velkosocialistické hospodářství, které mělo za každou cenu dosahovat různých soběstačností.

Styl našeho zemědělského hospodářství výrazně poznamenal půdu. Tato se pomalu vyčerpává a chybějící látky je třeba dodat většinou ve formě hnojiv. Používají se různé typy, a to raději ve větším množství než menším. Proto nacházíme ve spodních vodách stále více a více zbytků těchto preparátů, hlavně dusičnanů.

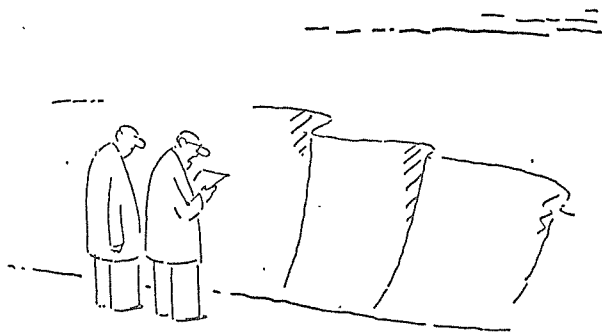
Fosfátová hnojiva, která sek nám dovážejí z afrických zemí, obsahují vysoké procento těžkých kovů, hlavně kadmia. Nežádoucí příměsi by se měly odstraňovat, avšak z důvodu vysokých nákladů nutných k technologickému zabezpečení separace, se hnojiva používají v původním stavu.

K problému přípravků označovaných NPK je zaujetí stanoviska velice ošidné. Do těchto preparátů se snad přidávaly látky, které nebylo možno žádným způsobem zničit, a proto se likvidovaly vyvezením na pole. Jaké ale byly tyto látky, jestliže hnojivo se smělo použít maximálně jednou za sedm let?

Nejsou však pouze problémy hnojiv; na poli občas rostou rostliny, které by tam růst neměly. Proti nim se používá různých přípravků, mimo jiné přípravek Zeazin. Tento preparát se vyrábí na bázi triazinů, ve světě většinou dávno zakázaných. Důvod zákazu: potravinovým řetězcem se tyto látky dostávají do živých organismů, pro které jsou nebezpečnými.

Předchozí řádky nám umožňují udělat si obrázek, jaký je vztah zemědělství a ekologie. Protože u nás existuje monopol hnojiv, bude stav v celé republice totožný, to znamená těsně před ekologickým kolapsem.

Vladimír Pacák

VÁŽENÁ RODNÁ KRAJINO. PŘIJMI NAŠI HLUBOKOU OMLUVU.

PRŮJEZD MASARYKOVÝM NÁMĚSTÍM NAPOSLEDY
V KVĚTNU 1990 ?

V lednu 1989 byla na základě statického posouzení uzavřena ulice Zápotockého. Prasklé klensby na horním podloubí byly staticky zajištěny, prodejna Knihy se musela přestěhovat do náhradních prostor.

Vzrůstající provoz ve středu města byl v březnu 1989 podnětem pro návrh řešení dopravního značení v historické části města včetně řešení městské hromadné dopravy, parkování mimo náměstí a pěší zóny.

O rok později v březnu 1990 byl dán další signál statika k domu č. p. 4 na Masarykově náměstí se závěrem zklidnit ul. Janáčkovu. Nezávisle na tomto zjištění bylo nalezeno statické narušení v budově LŠU, která se nachází mezi ulicemi Zápotockého a Janáčkovou. Hlavními viníky tohoto stavu byla odborníky označena neexistence hloubkové kanalizace, vyšší provoz silničních vozidel, existence více sklepních podlaží atd.

Statické závěry tedy znamenají, že průjezd náměstím nebude v budoucnu možný. Uzavření zbývajících komunikací Janáčkovy ulice pro dopravu závisí na náhradním řešení autobusové dopravy.

Po několika jednáních je v současné době dohodnuto především s ČSAD a správci komunikací následující řešení :

V termínu k 27. 5. 1990, k počátku platnosti nového jízdního řádu, uzavřít zbývajících ul. Janáčkovu a předtím úpravou, resp. odstraněním ostrůvků na křižovatce 8. května (Černý orek), zabezpečit možnost zobousměrnění ul. Komenského po celé délce. Provést změny všech linek MHD s tím, že nebudou zajiždět na Masarykovo nám., budou zřízeny nové zastávky v ul. Komenského, Sovětské armády, ČSA (naproti Karlole), Purgešově ul. a pro lepší docházkovou vzdálenost a schůdnost bez převyšování - zastávky u pošty na tř. 1. máje.

Vjezd na Masarykovo nám. bude možný ulicí Svatoplukovou, výjezd Leninovou. Zásobování obchodní sítě v ul. Jiráskova, Zápotockého, Janáčkova a Revoluční náměstí bude možné zobousměrněním těchto komunikací s vjezdem pouze pro zásobování a dopravní obsluhu.

Problémem zůstává finanční zajištění akce a její koordinace s uvažovanou úpravou povrchu části křižovatky 8. května - odstranění, příp. překrytí "kočičích hlav" živičnou vrstvou a vybudování zastávkových zálivů v obou směrech.

Otazníkem také zůstává, co a v jakém stavu bude nalezeno pod povrchem nově upravených komunikací - správci inženýrských sítí se z větší části raději vyjadřují mlhavě.

MSTA, NEBO SPRAVEDLNOST ?

Zcela náhodou jsem byl postaven před dilema a mám je řešit. Napiši do novin, pomohu správné věci a ulehčím svému svědomí. Ale! Právě ale. Ne- bude článek pochopen jako skandalizování "pocitivého soudruha" ? Toho, který řadu let stále v čole LM podniku Sigma pevně svíral samopal v ruce a byl odhodlán položit i život za čistotu strany a pořádek v zemi. Zejména proti antisocialistickým podvratným živlům. Nevím, nevím.

Tedy, tento jistý soudruh, po naplnění svého životního poslání, dožil se v plném zdraví šedesáti let, odešel ověnčen slávou a komunistickými řády do důchodu.

Mohli by spokojeně žít, užívat si na své chatičce, laskat svého milého psíka Pajdíka. Jenže on ne. Je posedlý touhou stále budovat. Pro republiku.

Zabezpečil si svoji útulnou chatičku plotem a branami a rozhodl se odejít pracovat jako důchodce na rekreační chatu podniku Sigma na Bystřičku. Správcovat.

A co na tom, řeknete. Nic, samozřejmě nic. Kdyby na takové místo mohl nastoupit člověk, který nemá příliš veliký důchod, který sice nebyl velitelem LM, zato se neposkrvnil v totalitním režimu. To místo správce rekreační chaty je na jedné straně zodpovědná práce, ale na druhé straně je to klidná práce pro přilepšení k důchodu. A staré nomenklaturní kádry, jakým velitel LM jistě byl, dobře věděly, kde urvat teplé místočko a vyhřívat se na slunci demokracie. Já osobně jsem proti tomu. Prosím pana ředitele Pitharta, aby takové místo nabídl jinému důchodci. Třeba tomu, kterého temné síly komunistů v loňském roce, před 17. listopadem z funkce správce odstranily, aby místočko zabezpečily soudruhovi veliteli LM.

No, a je to ! Ulevilo se mi. Jenže v mém případě se tak trochu ozvala potrefená husa. Já jsem byl totiž postižen normalizátory totalitního režimu.

Takže, není to přece jenom msta ? Nebo razím zásadu, že demokracie neznamena bezbřehou toleranci pro všechno minulé a uchování výhod pro všechny soudruhy ?

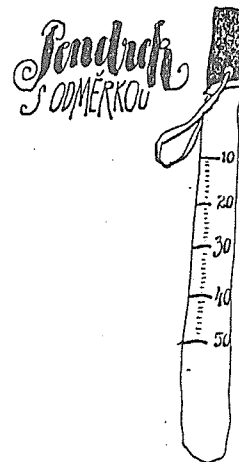
Karel Loučka
Hranice

POLICIE

Není jim co závidět. Strach o budoucnost některých členů VB, obava ze ztráty výhodného, dobře placeného místa a v poslední době zvýšená kriminalita ve všech koutech naší republiky. Nedostatečné technické vybavení VB, které sice malinko převyšuje technickou úroveň závodů, ale pro tak zodpovědnou práci je to opravdu málo. Další velký problém je současný stav osazenstva jednotlivých oddělení VB. Co dělat ? Je nepravděpodobné počítat s důvěrou občanů ve složky VB v případě, kdy mezi nimi zůstávají lidé morálně i odborně neschopní. Jak k tomu přijdou všichni poctiví příslušníci, kteří svoje povolání vykonávají poctivě a svědomitě ? Na konci věty je otazník, který je v tomto případě směřován poctivým a svědomitým lidem ve sboru VB. Nemělo by se jenom čekat na tlak veřejnosti a jednání prověřovacích občanských komisí, ustanovených v okresních městech, kde se bude projednávat a posuzovat práce jednotlivých příslušníků VB.

Nejlépe si udělají pořádek, když se sami zbaví neschopných. Tak se zpět postaví před společnost jako občané vykonávající jedno z nejpotřebnějších povolání. Co může být záslužnějšího, než chránit své spoluobčany před zločinem. Nebude záležet na novém názvu této pořádkové organizace. Potom hanlivý přívlastek při vyslovení slova P O L I C A J T zmizí a my se budeme k našim POLICAJŤŮM obracet s důvěrou o radu nebo pomoc.

-OLI-

Občanské fórum po dohodě s náčelníkem VB vyzývá občany, aby případy, kdy se příslušníci místního oddělení VB dopustili přehmatů nebo případně znoužili svého postavení zavolali na OF v Hranicích do 14 dnů. Stížnosti řádně sopsané a podepsané budou předány Občanské komisi při SNB v Přerově nebo je můžete přímo zasílat na adresu :

OF - Občanská komise při SNB
Bratrská 34
Přerov

Z v e m e

všechny členy Společnosti přátel USA a také ty, kteří mají zájem ve SPUSA pracovat a zatím nejsou přihlášení na

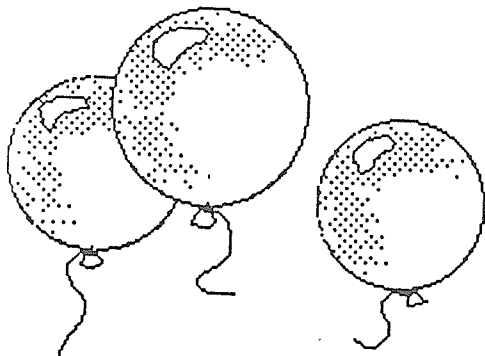
V A L N O U H R O M A D U S P U S A ,

která se koná v úterý 10. dubna 1990 v budově OF Hranice. Začátek v 17.00 hodin.

ZPRÁVA POŠTY

Pracovníci hranické pošty zareagovali na článek z Přehledu č. 10 uvedený pod značkou PETRŽEL a operativně instalovali společně s pracovníky nemocnice poštovní schránku pro pacienty ve vestibulu hlavní budovy. Je to další důkaz, že všechno lze řešit ke spokojenosti lidí, neschází-li dobrá vůle.

Vlasta Turková
vedoucí provozu
pošta
Hranice 1

OF v Hranicích sděluje všem občanům, že letošní 1. máj oslavíme veselími a kulturními programy. Prosíme proto všechny sympatizující, aby přispěli svými nápady a podněty k uspořádání nejpěknějšího 1. máje za posledních 50 let.

Týdeník Přehled vydává Občanské fórum v Hranicích, Školní náměstí, telefon 2087

Přehled č. 12 připravili: Jindra Doleželová, Vlastimil Helcl, Bohumil Honzík, Libuše Hrabová, Marie Hudcová, Pavel Lukeš, Alena Mrázová, Jana Pokorná, Emilie Ryšková, Drahomíra Škapová, Lenka Vývodová

Program kina Svět:

sobota 7.4. - pondělí 9.4. Čekání na Patrika (český film)

pondělí 9.4. v 19,30 představení Filmového klubu

úterý 10.4. - pátek 13.4. Prince: znamení doby (hudební film USA)

Začátky představení v 17,00 a v 19,30 hodin.

Programy Sdruženého klubu v Hranicích

Čtvrtek 12.4.1990 v sále Sdruženého klubu v 19.00

Koncert rockové skupiny O C E Ā N

Pondělí 16.4.1990 v klubovně Sdruženého klubu na tř. 1. máje - 19.00

Přednáška J A R N Í Ú N A V A

Hovoří Marie Vavříková

Sdružený klub nabízí tyto služby

pronájem:

- videorekorder SANYO
- diapojektor
- episkop EPIREX
- promítačka 16 mm
- zesilovač, reprobedny
- mikrofony
- gramofon, magnetofon
- minivěž TESLA
- stroj na parkety
- dvojitý žebř 4 m

rozmnožování na cyklostylu
malování plakátů a poutačů

Sdružený klub prodá

elektrické varhany FORMATION 3

INFORMACE V KANCELÁŘI SK, TELEFON 20 74